

ČESKÁ REPUBLIKA

R O Z S U D E K
J M É N E M R E P U B L I K Y

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Radana Malíka a soudců JUDr. Elišky Cihlářové a JUDr. Jiřího Vyvadila v právní věci stěžovatele **V. G.**, zastoupeného JUDr. Josefem Vančurou, advokátem se sídlem v Chebu, Evropská 8, za účasti **Ministerstva vnitra**, **odboru azylové a migrační politiky,** se sídlem v Praze 7, Nad Štolou 3, v řízení o kasační stížnosti proti rozsudku Krajského soudu v Plzni ze dne 30. 4. 2004, č. j. 60 Az 127/2003 - 39,

t a k t o :

I. Kasační stížnost **s e z a m í t á**.

II. Žádný z účastníků **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení.

O d ů v o d n ě n í :

Rozhodnutím Ministerstva vnitra, odboru pro uprchlíky a integraci cizinců, ze dne 16. 8. 1999, č. j. U-2794/VL-08-P07-99, bylo zastaveno řízení o žádosti o přiznání postavení uprchlíka dle ust. § 12 odst. 1 písm. b) zákona č. 498/1990 Sb., o uprchlících, ve znění platném pro projednávanou věc. K rozkladu stěžovatele bylo toto rozhodnutí zrušeno rozhodnutím stejného orgánu ze dne 13. 10. 1999, č. j. U-2794/VL-08-P07-R2-99, a v řízení bylo pokračováno. Rozhodnutím Ministerstva vnitra, odboru azylové a migrační politiky (dále jen „správní orgán“), ze dne 31. 7. 2003, č. j. U-2794/VL-08-P08-99, nebyl udělen stěžovateli dle ust. § 12, § 13 odst. 1, 2, a § 14 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“), azyl a současně bylo rozhodnuto, že se na něj nevztahuje překážka vycestování dle ust. § 91 zákona o azylu.

Proti tomuto rozhodnutí podal stěžovatel žalobu, o které rozhodl krajský soud napadeným rozsudkem tak, že ji zamítl, neboť správní orgán si opatřil dostatek podkladů pro své rozhodnutí, řádně zjistil skutečný stav věci a rozhodnutí dostatečně odůvodnil.

Ve včas podané kasační stížnosti stěžovatel uvedl, že důvodem pro její podání jsou zákonné důvody specifikované v ust. § 103 odst. 1 písm. a), b) a d) zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“). Dále namítl, že správní orgán porušil ust. § 46 správního řádu tím, že i přes fakt, že mu stěžovatel poskytl dostatek důkazů o tom, že byl z podnětu orgánů Ukrajiny pronásledován za svou veřejnou činnost zaměřenou proti ovládání ukrajinského státu kriminálními živly potlačujícími lidská práva, v napadeném rozhodnutí přecenil a účelově vyložil opatření ukrajinské vlády prováděné k ochraně lidských práv. Polemizuje se svou možností obrátit se s žádostí o pomoc na státní orgány, neboť v rozhodnutí správního orgánu nejsou uvedena žádná konkrétní ustanovení právního řádu Ukrajiny, která by takovouto jeho možnost zakotvovala. Uvedl, že mu zastupitelské orgány Ukrajiny v České republice odmítly vydat doklady potřebné pro uzavření manželství s občankou České republiky. Domnívá se, že prokázal, že v hromadných sdělovacích prostředcích veřejně poukazoval na korupci ve státní správě, zneužívání moci a na ovládání státního aparátu kriminálními živly, proto mu měl být dle ust. § 12 zákona o azylu udělen azyl. Z výše uvedeného vyplývá, že krajský soud měl rozhodnutí správního orgánu zrušit a uložit mu, aby doložil svá tvrzení o stěžovatelově možnosti si úspěšně stěžovat. Navrhl zrušení napadeného rozhodnutí a vrácení věci zpět k dalšímu řízení, přičemž současně požádal soud o přiznání odkladného účinku kasační stížnosti.

Správní orgán ve svém vyjádření popřel oprávněnost kasační stížnosti, neboť má za to, že stěžovatel měl některé ze svých námitek prezentovat již ve správním a jiné v soudním řízení. Poukazuje na skutečnost, že se stěžovatel dopouští mnohých nepřesností. Navrhl zamítnutí jak kasační stížnosti, tak i návrhu na přiznání odkladného účinku.

Ze správního spisu, který soudu předložil správní orgán, vyplynuly následující podstatné skutečnosti:

Stěžovatel podal dne 29. 6. 1999 žádost o přiznání postavení uprchlíka na území České republiky. Dne 22. 7. 1999 byl se stěžovatelem veden pohovor k žádosti o přiznání postavení uprchlíka na území České republiky a dne 19. 4. 2000 pohovor k důvodům návrhu na zahájení řízení o udělení azylu na území České republiky. Oba pohovory byly vedeny v ruském jazyce za účasti tlumočníka, a z obou byly vyhotoveny protokoly. Stěžovatel uvedl, že na Ukrajině pracoval ve státním televizním vysílání jako asistent pro videozáznamy a montáž. Pořady jeho pracovní skupiny byly pod neustálým dohledem cenzury. Problémy nastaly poté, co režisér mínil zveřejnit záznamy usvědčující určité politické představitele ze spolupráce s mafií, což mu bylo cenzurou znemožněno. V dubnu roku 1995 byl v důsledku snížení stavu pracovníků propuštěn ze zaměstnání. Organizace bytového hospodářství ho připravila o byt, neboť mu sdělili, že privatizace jeho bytu je neplatná a byt mu tedy nepatří. Na začátku roku 1995 proběhla v jeho bytě domovní prohlídka; následně mu započal někdo telefonicky vyhrožovat, což oznámil místní policii, kde mu bylo řečeno, že případ by šlo vyřešit jedině odposlechem jeho telefonátů, což je však velmi nákladné.

Nejvyšší správní soud přezkoumal na základě kasační stížnosti napadený rozsudek krajského soudu a dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná.

Dle ust. § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s. kasační stížnost lze podat pouze z důvodu tvrzené nezákonnosti spočívající v nesprávném posouzení právní otázky soudem v předcházejícím řízení.

Dle ust. § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s. kasační stížnost lze podat pouze z důvodu vady řízení spočívající v tom, že skutková podstata, z níž správní orgán v napadeném rozhodnutí vycházel, nemá oporu ve spisech nebo je s nimi v rozporu, nebo že při jejím zjišťování byl porušen zákon v ustanoveních o řízení před správním orgánem takovým způsobem, že to mohlo ovlivnit zákonnost, a pro tuto důvodně vytýkanou vadu soud, který ve věci rozhodoval, napadené rozhodnutí správního orgánu měl zrušit; za takovou vadu řízení se považuje i nepřezkoumatelnost rozhodnutí správního orgánu pro nesrozumitelnost.

Dle ust. § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s. kasační stížnost lze podat pouze z důvodu tvrzené nepřezkoumatelnosti spočívající v nesrozumitelnosti nebo nedostatku důvodů rozhodnutí, popřípadě v jiné vadě řízení před soudem, mohla-li mít taková vada za následek nezákonné rozhodnutí o věci samé.

Podle ust. § 2 odst. 6 zákona o azylu za pronásledování se pro účely tohoto zákona považuje ohrožení života nebo svobody, jakož i opatření působící psychický nátlak nebo jiná obdobná jednání, pokud jsou prováděna, podporována či trpěna úřady ve státě, jehož je cizinec státním občanem, nebo státu posledního trvalého bydliště v případě osoby bez státního občanství nebo pokud tento stát není schopen odpovídajícím způsobem zajistit ochranu před takovým jednáním.

Podle ust. § 109 odst. 4 s. ř. s. ke skutečnostem, které stěžovatel uplatnil poté, kdy bylo vydáno napadené rozhodnutí, Nejvyšší správní soud nepřihlíží.

S ohledem na fakt, že stěžovatel uvedl jako právní důvod své kasační stížnosti ust. § 103 odst. 1 písm. a), b) a d) s. ř. s., je třeba se nejprve vyjádřit k dopadu těchto ustanovení. Nesprávné právní posouzení věci spočívá buď v tom, že na správně zjištěný skutkový stav je aplikován nesprávný právní závěr, popř. je sice aplikován správný právní názor, ale tento je nesprávně vyložen. Skutková podstata může být se spisy v rozporu tehdy, pokud skutkový materiál, jinak dostačující k učinění správného skutkového závěru, ve spisu obsažený vede k jiným skutkovým závěrům, než jaké učinil rozhodující orgán. Skutková podstata nemá oporu ve spisech tehdy, chybí-li v těchto spisech podklad pro skutkový závěr učiněný rozhodujícím orgánem nebo je-li nedostačující k učinění správného skutkového závěru. Rozhodnutí je nepřezkoumatelné proto, že není zřejmé, proč rozhodující orgán, tedy soud, rozhodl tak, jak rozhodl. Tak je tomu tehdy, jestliže rozhodnutí neobsahuje odůvodnění nebo je toto odůvodnění nesrozumitelné. Další z důvodů, pro který je možno podat kasační stížnost, je nepřezkoumatelnost spočívající v nedostatku důvodů rozhodnutí. Význam tohoto ustanovení je nutno posuzovat podle toho, zda se rozhodnutí soudu prvního stupně opírá či neopírá o důvody, které umožňují dospět k určitému výroku rozhodnutí. Jiná vada v řízení před soudem, která mohla mít vliv na zákonnost rozhodnutí ve věci samé, spočívá např. v neúplném či nedostatečném znaleckém posudku.

Taková pochybení Nejvyšší správní soud však v rozhodnutí správního orgánu ani v rozhodnutí krajského soudu neshledal. Správní orgán se pečlivě zabýval nejen obecnou situací na Ukrajině z hlediska podmínek pro udělení azylu, včetně okolností týkajících se možného návratu stěžovatele do vlasti, a to na základě podkladů, které citoval ve svém rozhodnutí, ale i konkrétní situaci stěžovatele. Pokud poté rozhodl na základě takto obsáhle provedeného dokazování, soud mu nemohl nic vytknout, jestliže stěžovateli azyl neudělil. Stejně tak nelze nic vytknout ani soudu, který přezkoumával zákonnost postupu správního orgánu a který žalobu proti jeho rozhodnutí zamítl. Nejvyšší správní soud k tomu

uvádí, že tvrzení stěžovatele, která prezentuje v průběhu celého řízení, je nutno zohlednit v kontextu jeho žádosti o udělení azylu. Předně je třeba zdůraznit, že stěžovatel podal žádost o azyl až poté, co pro maření úředního rozhodnutí vykonával trest odnětí svobody, přičemž tomuto jeho jednání předcházel několikaletý pobyt na území České republiky. Jedním z podstatných motivů, které stěžovatele vedly k podání žádosti o azyl, je tedy nepochybně snaha o legalizaci pobytu. Dále je třeba poznamenat, že azyl jako právní institut není (a nikdy nebyl) universálním nástrojem pro poskytnutí ochrany před bezprávím, třeba i surovým, hrubým a těžce postihujícím jednotlivce nebo i celé skupiny obyvatel. Důvody pro poskytnutí azylu, které jsou přesně vymezeny zákonem, jsou poměrně úzké a nepokrývají celou škálu porušení lidských práv tak, jak jsou v různých listinách a chartách tato práva uznávána (podle rozsudku Vrchního soudu v Praze ze dne 30. 4. 2002, č. j. 6 A 709/2001-21). Proto i když se stěžovatel může subjektivně cítit ohrožen v zemi svého původu, není povinností České republiky udělit mu azyl, neboť je právem každé svrchované státní moci, aby si sama stanovila azylově relevantní důvody. V souzené věci však stěžovatelem uváděné skutečnosti pod tyto důvody nespadají. Z obsahu správního spisu a z odůvodnění rozhodnutí správního orgánu je zřejmé, že právní řád Ukrajiny obsahuje prostředky, kterými se stěžovatel mohl bránit v případě, že nesouhlasil jak s rozhodnutím o odebrání bytu, tak i postupem policie. Konkrétně se jedná o možnost podání stížnosti na postup příslušníků policejních orgánů zakotvené v kapitole 31 A občanského soudního řádu Ukrajiny. Stěžovatel se dále mohl obrátit na ombudsmana pro lidská práva a v neposlední řadě též na Evropský soudní dvůr pro lidská práva. Jak ovšem vyplývá ze správního spisu, stěžovatel žádnou z výše uvedených možností nevyužil. Nemůže proto úspěšně namítat, že mu země jeho původu není schopna poskytnout ochranu jeho základních práv a svobod, když stěžovatel sám nedal orgánům k tomu povolaným možnost k využití jejich pravomocí. Není proto ani pravdivé stěžovatelovo tvrzení, že rozhodnutí správního orgánu obsahuje pouze dohady o jeho možnostech, neboť tyto informace byly správním orgánem získány z hodnověrných zdrojů, jako je např. Ministerstvo zahraničních věcí USA, Ministerstvo vnitra Velké Británie, Česká tisková kancelář či Ministerstvo zahraničních věcí České republiky. Fakt, že stěžovatel nezná žádný orgán, který by mu na Ukrajině mohl pomoci řešit jeho situaci, neznamená, že takový orgán neexistuje. Výše uvedené je možno shrnout tak, že stěžovatel nenaplnil zákonnou definici pojmu pronásledování, neboť neprokázal, že by státní moc prováděla, podporovala či trpěla skutečnosti, které uvádí stěžovatel, naopak bylo správním orgánem prokázáno, že stěžovatel nevyužil zákonné možnosti ochrany před takovými jevy.

K tvrzením stěžovatele obsaženým v kasační stížnosti, že byl vystaven represím policie spočívajícím v jeho předvádění, zadržení a vyslýchání za nelidských podmínek, a dále k jeho výpovědi o neochotě ukrajinských orgánů vydat mu potvrzení potřebné pro uzavření sňatku, Nejvyšší správní soud s ohledem na ust. § 109 odst. 4 s. ř. s. nepřihlédl.

Ze všech shora uvedených důvodů shledal Nejvyšší správní soud kasační stížnost nedůvodnou, a proto ji podle ustanovení § 110 odst. 1 s. ř. s. zamítl bez jednání postupem dle § 109 odst. 1 citovaného zákona, dle kterého o kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud zpravidla bez jednání, přičemž neshledal žádné vady napadeného rozhodnutí uvedené v odstavci 3 cit. ustanovení, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti.

Stěžovatel podal návrh, aby byl kasační stížnosti přiznán odkladný účinek dle ust. § 107 s. ř. s. Nejvyšší správní soud o návrhu nerozhodl, neboť ve věci bylo rozhodnuto bezodkladně pro provedení všech nezbytných procesních úkonů a po shromáždění veškerých podkladů.

Výrok o náhradě nákladů řízení se opírá o ustanovení § 60 odst. 1, větu první, s. ř. s., dle kterého nestanoví-li tento zákon jinak, má účastník, který měl ve věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil, proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl. Stěžovatel v soudním řízení úspěch neměl, proto nemá právo na náhradu nákladů řízení. Správní orgán nárok na náhradu nákladů řízení nevznesl, proto mu ho soud nepřiznal.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 21. července 2005

JUDr. Radan Malík
předseda senátu